

KOMUNIKAT ZARZĄDU POLSKIEGO INSTYTUTU STUDIÓW NAD SZTUKĄ ŚWIATA Nr 6 (33) Czerwiec 2015 roku

KOMUNIKAT ZARZĄDU POLSKIEGO INSTYTUTU STUDIÓW NAD SZTUKĄ ŚWIATA

Nr 6 (33)

Czerwiec 2015 roku

[Pobierz PDF](#)

Zarząd i Oddział Toruński

informują, że w związku z licznymi prośbami zainteresowanych konferencją ***Paryż i artyści polscy 1945-1989*** organizatorzy dodali język polski do języków konferencyjnych.

Ostateczny termin nadsyłania zgłoszeń zostaje przesunięty na 31 lipca 2015 roku.

Program w języku polskim - w załączeniu.

Zarząd

uprzejmie prosi uczestników Konferencji Jubileuszowej ***Sztuka świata w badaniach PISnSS i polskiego środowiska naukowego*** o nadsyłanie tekstów do jej organizatora.

Zarząd

zaprasza na:

- **Ogólnopolskie Seminarium Sztuki Azji** w dniu 13 czerwca (sobota) o godz. 11 z wykładem dr Magdaleny Furmanik-Kowalskiej (PISnSS), ***Sztuka z Azji Wschodniej na targach w Hong Kongu - relacja z udziału w tegorocznym Art Basel i Art Central / East Asian Art at the Hong Kong's art fair***
"- report from participation in Art Basel and Art Central in 2015.

Oddział Toruński

zaprasza na:

Warsztaty - Geometria i Sztuka

Warsztaty **Symmetrica 2015** są skierowane do entuzjastów geometrii w sztuce i architekturze, m.in. matematyków, nauczycieli, uczniów i studentów, oraz z drugiej strony do artystów i historyków sztuki zainteresowanych sztuką o charakterze geometrycznym. W zależności od zgłoszonych tematów wykładów i zajęć praktycznych tematyka warsztatów może zawierać elementy sztuki gotyku, ornamentu geometrycznego w sztuce islamu, różnych form fraktalnych, posadzek Penrose'a i Ammanna, teorii symetrii, oraz innych teorii matematycznych użytecznych w sztuce.

TERMIN WARSZTATÓW: 18-20.06.2015 (czwartek od 15:00, piątek, sobota do 13:00)

MIEJSCE: Centrum Sztuki Współczesnej w Toruniu oraz Wydział Matematyki i Informatyki UMK w Toruniu

ORGANIZACJA:

9:00-13:00 zajęcia warsztatowe na Wydziale Matematyki i Informatyki UMK (liczba miejsc w zajęciach warsztatowych ograniczona do 25 osób, dlatego należy zapisać się możliwie wcześniej)
16:00-19:00 wykłady w Centrum Sztuki Współczesnej (wykłady są otwarte dla wszystkich zainteresowanych, a liczba miejsc jest ograniczona wyłącznie wielkością sali)

KOMITET ORGANIZACYJNY: prof. dr hab. Mirosław Majewski, dr Piotr Florianowicz, dr Katarzyna Kulpińska, dr Emilia Ziółkowska (sekretarz), Kajetan Giziński (student III roku kierunku krytyka artystyczna UMK)

ORGANIZATOR: toruńscy członkowie i sympatycy [POLSKIEGO INSTYTUTU STUDIÓW NAD SZTUKĄ ŚWIATA](#)

WPISOWE: nie ma wpisowego!

Projekt warsztatów **Symmetrica** uzyskał najwyższą punktację wśród wniosków złożonych w ramach naboru 1/2015 programu Mikrowsparcie Toruńskiej Agencji Kulturalnej, w związku z czym uzyskaliśmy wsparcie rzeczowe.

PATRONAT: Wydział Matematyki i Informatyki UMK, Wydział Sztuk Pięknych UMK

ZGŁOSZENIA: propozycje wykładów i zajęć warsztatowych prosimy zgłaszać do dnia 1 maja 2015, za pomocą formularza na stronie <https://symmetrica.wordpress.com/workshop/contact/>

Wśród dotychczas zgłoszonych tematów mamy: dwugłos na temat grup symetrii i grupoidów w sztuce, tajemniczy ornament w kościele Świętego Jerzego w Istambule. Natomiast w zajęciach warsztatowych mamy: ornamenty wstęgowe z Maroka, Islamskie ornamenty geometryczne oparte na siatkach trójkątnych.

UWAGI ORGANIZACYJNE:

Ze względu na charakter warsztatów liczba miejsc jest ograniczona do 25. Natomiast liczba miejsc w części wykładowej jest ograniczona wyłącznie wielkością przestrzeni LabSen w Centrum Sztuki

Współczesnej w Toruniu. Uczestnicy warsztatów otrzymują materiały do rysowania w ramach wsparcia rzeczowego z Toruńskiej Agencji Kulturalnej. Zachęcamy jednak do przyniesienia lub przywiezienia swoich ulubionych przyrządów do rysowania (linijki, cyrkle, itp.). Przewidujemy około 8 godzin wykładów, oraz około 8 godzin zajęć warsztatowych. Dla wyjątkowych entuzjastów tematu zawsze znajdzie się czas na dodatkowe dyskusje. Wykłady otwarte dla wszystkich zainteresowanych, zajęcia warsztatowe wyłącznie dla osób zgłoszonych wcześniej.

Załącznik

Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata,

Uniwersytet Mikołaja Kopernika - Zakład Historii Sztuki Nowoczesnej Wydziału Sztuk Pięknych,

Zakład Historii Sztuki i Kultury Polskiej na Emigracji w Katedrze Historii Sztuki i Kultury

Wydziału Nauk Historycznych,

Biblioteka Uniwersytecka

zapraszają na

VI KONFERENCJĘ SZTUKI NOWOCZESNEJ

W TORUNIU

Paryż i artyści polscy

Paris et les artistes polonais / Paris and the Polish Artists

1945-1989

Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” w Toruniu,

Wały gen. Sikorskiego 13

w dniach 7 - 9 października 2015

"Paryż i artyści polscy. 1945-1989" to konferencja poświęcona polsko-francuskim relacjom artystycznym po II wojnie światowej, w czasach zdominowanych politycznie przez ideologię komunistyczną i określonych przez miejsce Polski w obozie państw "demokracji ludowej". Od lat 50. polskie władze, dyskretnie sprzeciwiając się polityczno-kulturalnej ideologii radzieckiego realizmu socjalistycznego, generalnie odrzuconego w 1955 roku przez środowiska artystyczne, promowały nowoczesność opierając się na modelu sztuki ukształtowanym we Francji - kraju wspierającego politycznie Polskę (gen. Charles de Gaulle), w którym silną pozycję miała lewica, powiązana z Komunistyczną Partią Francji. Pro-francuska polityka Polski (w tym kulturalna) wynikała też z chęci zmarginalizowania Londynu jako siedziby polskiego rządu na uchodźstwie.

Uprzywilejowano tradycję modernizmu francuskiego, z której czerpano najżywiej i w różnorodny sposób od postimpresjonizmu w malarstwie kapistów, którzy po 1945 roku objęli główne miejsca w szkolnictwie i życiu artystycznym poprzez inspiracje surrealistyczne końcowych lat 40. i 50., a także wpływy tasyzmu i nawiązania do nowej paryskiej awangardy lat 60. i 70. Towarzyszyło temu silnie oddziaływanie francuskiej filozofii (egzystencjalizmu), literatury i filmu nowej fali, które zawsze były dostępne i popularne w kraju, zwłaszcza wobec dominującej pozycji języka francuskiego.

Kontakty polsko-francuskie zawsze były silne, zwłaszcza, że strona francuska, pragnąc umocnić własną, międzynarodową, niekiedy anty-amerykańską pozycję, wspierała wymianę stypendialną, z której skorzystała duża część polskiego środowiska artystycznego i intelektualnego. Francja była przychylna dla polskich twórców, szczególnie wtedy, gdy Polska traciła polityczną suwerenność. Przybywali tam więc najwybitniejsi przedstawiciele świata polityki, nauki i sztuki, znajdując przestrzeń dla wolnej działalności i przyjazną atmosferę dla twórczej aktywności. Artyści polscy byli obecni i czynni we Francji, w tym szczególnie w Paryżu także po II wojnie światowej. Ten właśnie okres jest przedmiotem zainteresowania organizatorów konferencji. Ramy czasowe obejmują lata 1945-1989, a więc okres, który w historii Polski był naznaczony zależnością od Związku Radzieckiego. W tym samym czasie w Europie Zachodniej z jednej strony rozwijała się kultura konsumpcyjna, z drugiej – trwały zimnowojenne napięcia między Wschodem a Zachodem, które przerwały dopiero wybory parlamentarne w Polsce i upadek muru berlińskiego. Kultura polska przynajmniej dwukrotnie w powojennej Francji przeżywała momenty szczególnie szerokiego zainteresowania. Za każdym razem związane one były z dążeniami wolnościowymi za żelazną kurtyną. W okresie po-odwilżowym, w drugiej połowie lat 50., w paryskich galeriach wystawiało z sukcesami wielu artystów polskich reprezentujących nowoczesne tendencje artystyczne. Drugi moment uznania dla kultury polskiej przyszedł w czasach „Solidarności”. Jego kulminacją na gruncie sztuki była organizacja wystawy „Présences polonaises” w Centre Pompidou w 1983 roku.

Organizatorów konferencji interesują pytania: Jak wyglądało i jak funkcjonowało środowisko twórców polskich mieszkających we Francji po II wojnie światowej? Jaką pozycję miała po wojnie artystyczna emigracja okresu przedwojennego? Ku jakim zjawiskom kierowali uwagę przybywający tutaj artyści młodego pokolenia? Jak wyglądały ich relacje ze środowiskami artystycznymi Paryża, zarówno polskimi, jak i francuskimi czy międzynarodowymi? Wielu z nich osiadało w Paryżu na stałe, inni po dłuższych lub krótszych pobytach wracali do kraju, by popularyzować zaczerpnięty nad Sekwaną uniwersalny język sztuki. Obok więc poszukiwania odpowiedzi na pytania o powojenną emigrację artystyczną do Francji, będziemy oceniać rolę, jaką dla artystów polskich, zwłaszcza tzw. nowoczesnych, odegrał Paryż, którego swoista „eksterytorialna” kultura postrzegana była jeszcze długo po wojnie jako centrum artystycznego świata i źródło idei, inspiracji, wzorców. Przyjrzymy się, któredy wiodły szlaki polskich twórców na mapie artystycznego Paryża i jak oddziaływały one na przemiany sztuki w kraju.

Artyści jeździli do Paryża, tak jak i w poprzednich epokach, po naukę. Niezbędne będzie w tym kontekście rozpoznanie, jak wyglądała obecność polskich twórców w artystycznych szkołach i akademiach, zarówno państwowych, jak i prywatnych. Kształcili się i działali tam zarówno polscy i polskiego pochodzenia malarze, rzeźbiarze, architekci, jak i fotograficy. Towarzyszyła im niekiedy polska krytyka artystyczna, rozwijana na miejscu, ale także docierająca do kraju. Z drugiej strony, korzystając ze stypendiów rządu francuskiego i stypendiów krajowych, twórcy podróżowali, aby brać udział w wystawach indywidualnych i zbiorowych. Tuż po wojnie wielu polskich artystów-emigrantów brało regularny udział w salonach paryskich. Z kolei artyści krajowi niekiedy wystawiali w galeriach prywatnych. Polacy brali udział w wystawach konkursowych, odnosząc niekiedy spektakularne sukcesy. Warto przyrzeć się temu właśnie obszarowi polskich obecności we Francji, zarówno w perspektywie dokumentów, wspomnień, materiałów archiwalnych, jak też w świetle zasobów publicznych kolekcji sztuki nowoczesnej, zawierających w swoich zbiorach liczne dzieła polskich

twórców nowoczesnych i współczesnych.

Od 1959 r. w Paryżu działała Galerie Lambert, galeria polska, pokazująca nie tylko polskich artystów emigracyjnych i z kraju, ale też prezentująca interesujące osobowości międzynarodowej sztuki. Była ona powiązana ze środowiskiem polskiej emigracji politycznej we Francji, skupionej przede wszystkim wokół działającego w Paryżu od lipca 1947 r. Instytutu Literackiego, a także Ośrodka Pallotyńskiego. Instytucje te miały niebagatelne znaczenie dla kultury podziemnej w kraju, ale także dla kultury emigracyjnej, w tym sztuki, za sprawą zaangażowania m. in. Jerzego Giedroycia i Józefa Czapskiego, którzy niejednokrotnie pomagali artystom-emigrantom, a także służyli wskazówkami przybywającym na krótkie pobyty Polakom. Wielu polskich artystów (jak Tadeusz Kantor) i krytyków (jak Mieczysław Porębski) podróżowało często do Paryża, skąd przywozili informacje o nowej sztuce (także poza Francją).

Tytuł konferencji nawiązuje do znanej wystawy przygotowanej pod kierunkiem dr Elżbiety Grabskiej w Musée Bourdelle w Paryżu i Muzeum Narodowym w Warszawie w 1997 roku, noszącej tytuł *Wokół E.-A. Bourdelle'a. Paryż i artyści polscy 1900-1918*, która była podsumowaniem badań na sztuką polską w Paryżu po 1900 roku.

Program trzydniowej i dwusesyjnej konferencji zawierać będzie szeroki zakres zagadnień, w tym:

- powojenna sztuka francuska i jej recepcja w Polsce,
- losy przedwojennej polskiej kolonii artystycznej po 1944 (po wyzwoleniu Paryża),
- twórczość polskich artystów i architektów, osiadłych we Francji po wojnie,
- polska kolonia artystyczna w Paryżu – instytucje, związki i grupy artystyczne, prasa,
- polscy stypendyści (artyści, architekci i krytycy sztuki) we Francji,
- wystawy artystów polskich w Paryżu i udział polskich artystów w Salonach i wystawach zbiorowych we Francji,
- polskie galerie i marszandzi w Paryżu,
- oficjalne wystawy sztuki francuskiej w Polsce i polskiej we Francji,
- francuscy krytycy o sztuce i artystach polskich,
- polscy krytycy o sztuce francuskiej,
- sztuka na łamach paryskiej „Kultury” i innych polskich pism we Francji,
- związki polskiej kolonii artystycznej w Paryżu z polskimi środowiskami artystycznymi w innych państwach

(Londyn, Rzym, Nowy Jork, Chicago, Tel-Awiv i in.),

- polsko-francuskie związki artystyczne na tle związków artystycznych Polski z innymi państwami,
- identyfikacja narodowa artystów z Polski we Francji,
- zbiory i dokumentacja powojennej sztuki polskiej we Francji.

Odrębna sekcja poświęcona zostanie badaniom porównawczym nad koloniami artystycznymi w powojennym Paryżu innych narodów komunistycznej Europy i Azji (w tym Czechów, Litwinów, Rosjan, Rumunów, Ukraińców, Węgrów, także Chińczyków).

Obrady będą odbywały się w dwóch równoległych sesjach. Językami konferencji będą polski, francuski i angielski.

Zgłoszenia na załączonym formularzu prosimy nadsyłać do **30 lipca 2015** na adres: paris.conf@world-art.pl

Opłata konferencyjna wynosi 200 zł lub 50 Euro, dla doktorantów 100 zł lub 25 Euro.

Wpłaty na konto do **30 września 2015** roku w banku Credit Agricole, Orłąt Lwowskich 1, 53-605 Wrocław.

IBAN: PL 24 1940 1076 3101 7420 0000 0000. Swift code: LUBWPLPR.

Uczestnicy konferencji pokrywają koszty podróży i noclegów w hotelu lub domu akademickim. Organizatorzy podejmują jednak starania o uzyskanie środków na opłacenie noclegów i kosztów wyżywienia.

W skład Komitetu Organizacyjnego wchodzi: prof. Jerzy Malinowski (przewodniczący; jmalin@poczta.onet.pl), prof. Jan W. Sienkiewicz (janwikt1@yahoo.it), dr Małgorzata Geron (sekretarz naukowy; m.geron@poczta.fm), dr Agnieszka Kluczevska-Wójcik (akluczevska@msn.com), dr Piotr Majewski (Zakład Historii Sztuki Instytutu Sztuk Pięknych UMCS; mpetrus@poczta.onet.pl), dr Krzysztof Nierzwicki (dyrektor Biblioteki UMK; krzysn@umk.pl) i dr Emilia Ziółkowska (sekretarz; emilazet@02.pl).

Tom po-konferencyjny z tekstami w językach francuskim lub angielskim zostanie opublikowany w serii "Studies on Modern Art", vol. VI.

Poprzednie Konferencje Sztuki Nowoczesnej w Toruniu:

I - *Sztuka 1905-1923* (2005),

II - *Dzieje krytyki artystycznej i myśli o sztuce* (2007),

III - *Szpetne w sztukach pięknych. Brzydota, deformacja i ekspresja w sztuce nowoczesnej* (2009),

IV - *The inspiration from the past in the art of the 20th and 21st centuries* (2011),

V - *Art of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland & Republic of Ireland in 20th - 21st*

centuries and Polish - British & Irish art relations (2013).

Tomy z konferencji I - IV ukazały się drukiem, tom z konferencji V - w wydawnictwie.

Strona internetowa: <http://www.world-art.pl>

Facebook

Oddział Warszawski

<http://www.facebook.com/pages/Polski-Institut-Studi%C3%B3w-nad-Sztuk%C4%85-%C5%9Awiata/504390379582972>

Anna Sembiring - administrator profilu (ankasembiring@gmail.com.).

Oddział Krakowski

<https://www.facebook.com/PolskiInstytutStudiowNadSztukaSwiataKrakow?ref=hl>

Aleksandra Görlich - administrator profilu (krakow@sztukaorientu.pl)

Składki

Zarząd gorąco prosi i przypomina członkom **o płaceniu składek** za okres od rejestracji Instytutu, to znaczy od lipca 2011 roku (normalna składka - 10 zł; ulgowa dla doktorantów - 5 zł, dla emerytów i rencistów - również ulgowa 5 zł, wprowadzona uchwałą zarządu od października 2012 roku). Składki stanowią podstawowy fundusz, z którego możemy pokrywać koszty utrzymania lokalu Instytutu; czynsz za wynajem oraz rachunki za energię elektryczną i wodę to łącznie około 1000 zł miesięcznie.

Numer konta Instytutu w Credit Agricole Bank Polska:

24 1940 1076 3101 7420 0000 0000

„Lokal przy ul. Foksal 11 jest wykorzystywany na cele kulturalne przez Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata dzięki pomocy Miasta Stołecznego Warszawy - Dzielnicy Śródmieście.”